

Upuštění od výmladkového hospodaření a dopad na druhovou diverzitu lesní vegetace

Běžným způsobem hospodaření v lesích střední Evropy bylo po staletí pařezení. Výmladkové lesy představovaly dynamickou mozaiku s vysokou druhovou diverzitou. Od konce 2. světové války však tento způsob managementu téměř vymizel a pařeziny byly přeměněny na vysokokmenné lesy. V důsledku této přeměny došlo k výrazným změnám v druhovém složení a poklesu druhové diverzity. V poslední době probíhají pokusy o obnovu výmladkového hospodaření z ochranných i ekonomických důvodů. Tyto snahy mohou být komplikovány nadměrným okusem lesní zvěří či přítomností nepůvodních dřevin.

Využitelné výstupy:

Práce se zabývá změnami druhového složení stromů a bylinného podrostu v důsledku upuštění od výmladkového hospodaření na Pálavě (Děvín, Milovice). Data byla shromážděna metodou opakovaného výzkumu polotrvalých ploch, informace o druhové a věkové struktuře lesa v minulosti byly získány z historických plánů péče, lesnických map a průzkumů.

- Po zanechání výmladkového hospodaření se druhové složení stromů výrazně nezměnilo, změnilo se však relativní zastoupení jednotlivých druhů. Změny druhového složení na obou lokalitách (i na environmentálním gradientu na lokalitě Děvín) vykazovaly podobné trendy: nárůst frekvence lípy, jasanu a javoru, ústup habru, jilmu, na Děvíně také dubu.
- V podrostu se na obou lokalitách snížil celkový počet druhů dřevin asi o čtvrtinu. Ustoupily zejména termofilní druhy a druhy otevřených stanovišť. Na obou lokalitách byla zjištěna snížená úspěšnost zmlazování dubu, naopak častěji zmlazovaly druhy vlhkých, tmavých lesů – zejména oba druhy lip.
- Na obou lokalitách poklesl průměrný počet druhů bylin na plochu. Výskyt vzácných a ohrožených druhů se na obou lokalitách snížil; druhy v kategorii C1 z výzkumných ploch zcela vymizely. Intenzivní spásání zvěří ve druhé polovině 20. stol. sice zřejmě přispělo ke změnám druhového složení (k rozšíření nitrofilních, ruderalních druhů), ale nebylo rozhodujícím faktorem poklesu diverzity; tím byla pravděpodobně změna hospodaření.
- Dle výsledků dřívější meta-analýzy nedochází ke globálnímu poklesu druhové bohatosti, v lesích se druhová bohatost dokonce mírně zvyšuje. Na obou studovaných lokalitách však došlo k poklesu diverzity bylin. Rozpor mezi různými studiemi může být způsoben tím, že v této studii bylo ověřování prováděno v mnohem větším časovém odstupu a mohly se tak projevit kumulativní vlivy dlouhodobě působících faktorů jako změny klimatu a znečištění ovzduší.

Doporučení pro management:

- Absence pařezení ve druhé polovině 20. stol. byla v souladu s dobovým paradigmatem ochrany přírody, které vyžadovalo bezzásahovost. Na příkladu Pálavy lze vidět, že tento přístup může být neefektivní.
- I přes dlouhé opomíjení jsou zachovány důležité formy a struktury vytvořené historickým managementem. Cílem ochrany by proto mělo být znovu zavést tradiční management.
- Na části zanedbané pařeziny na Děvíně bylo obnoveno pařezení a plánuje se ředění kmenů na 60 %. V roce 2014 byl nově zjištěn výskyt některých termofilních druhů bylin, zvýšila se regenerace dubu ze semenáčků, ale také expandovaly nitrofilní druhy (např. netýkavka malokvětá). Po otevření stromového patra hrozí uvolňování dusíku akumulovaného v půdě a expanze ruderalních a invazivních druhů.
- Vysoké stavy zvěře mohou obnovu pařezin prakticky znemožnit, neboť okusem zabrání regeneraci výmladků.
- Na studovaném území byly vysazovány nepůvodní dřeviny. Borovice černá se spontánně nešíří. Velký potenciál šíření má ale akát. Akát a pajasan mohou brzy představovat vážný problém pro ochranu přírody.

Grafické přílohy: [clipboard01.jpg](#) [1]

 [clipboard02.jpg](#) [2]

 [clipboard03.jpg](#) [3]

 [clipboard04.jpg](#) [4]

 [clipboard05.jpg](#) [5]

 [clipboard06.jpg](#) [6]

 [clipboard07.jpg](#) [7]

 [clipboard08.jpg](#) [8]

 [clipboard09.jpg](#) [9]

Zdroj: Müllerová J., Hédl R. & Szabó P. (2015): Coppice abandonment and its implications for species diversity in forest vegetation. – Forest Ecology and Management 343: 88-100.

Zadal: Vojtěch Taraška

URL zdroje: <https://forumochranyprirody.cz/upusteni-od-vymladkoveho-hospodareni-dopad-na-druhovou-diverzitu-lesni-vegetace>

Odkazy:

[1] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard01.jpg>

[2] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard02.jpg>

[3] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard03.jpg>

[4] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard04.jpg>

[5] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard05.jpg>

[6] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard06.jpg>

[7] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard07.jpg>

[8] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard08.jpg>

[9] <https://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/clipboard09.jpg>